Що спільного між Гаррі Поттером і "Бєсами" Достоєвського?

Як би ми не ставилися до придуманого англійською письменницею Джоан Кетлін Роулінг героя на ім'я Гаррі Поттер, він уже став героєм нашого життя, увійшов до скарбниць світової дитячої (та чи тільки дитячої?) класики. Про Гаррі Поттера

написані
книжки
,
знімаються
фільми
,
створені
численні
ігри
,
його
фізіономію
можна
зустріти
на
наклейках
і
постерах
,
прапорцях
і
значках
,
рюкзаках
і
пеналах
.
За
словами
самої
Джоан
Роулінг
,
працюючи
над
історією
про
Гаррі
Поттера

,
вона
аж
ніяк
не
сподівалася
на
такий
просто
-
таки
шалений
,
неймовірний
успіх
і
популярність
на
всіх
континентах
.
“Я
була
по
-
справжньому
приголомшена
,
–
заявила
вона
в
своєму
інтерв”ю
для
Comic Relief.
–
Я
цього

зовсім
не
чекала
.
Я
вважала
,
мені
пощастило
,
що
мене
взагалі
надрукували
.
Я
просто
знала
,
що
написала
досить
довгу
книжку
для
дітей
від
восьми
років
і
старших
.
Ось
тому
видавництва
мені
відмовляли
.
Вони

весь
час
повторювали
,
що
книга
занадто
довга”
.

Можна собі уявити, як кусають тепер лікті власники тих видавництв, які не зуміли вчасно розгледіти в не зовсім на перший погляд зрозумілих історіях про юного мага майбутнього супергероя.

У чому ж таємниця такої неймовірної популярності книжок Джоан Роулінг? Чому одна частина читачів називає історію про Гаррі Поттера книгою тисячоліття, а інша звинувачує письменницю у зв’язках з сатанинськими угрупованнями? Що ховається за складною структурою “Гаррі Поттера”? Які знання намагається донести до своїх читачів письменниця?

Існує думка, що вплив Гаррі Поттера на тих, хто став його прихильником, вимірюється не лише звичайною “поттероманією”. Людям уже недостатньо просто “грати у Гаррі Поттера”. Вони хочуть стати такими, як Гаррі Поттер. Як? Дуже просто: навчившись справжньої магії. А саме – окультним імагічним

практикам. У багатьох країнах, за зразками Школи магії і чарівництва Хогвартс, створюються навчальні заклади, де всі бажаючі можуть вивчати такі предмети, як історія магії, астрологія, гадання, практична магія, медитація, травологія, цілительство тощо. Погодьтеся, що теми аж ніяк не дитячі. Відповідно, правомірним буде поставити питання: а чи книжки про Гаррі Поттера є дитячими? Може, це щось більше, ніж звичайна казка чи фентезі? І чому у людей, які прочитали ці “дитячі” книжки, виникає непереборне бажання спробувати літати на мітлі не лише уві сні, але й в реальному житті?

Звичайно, це не казка і не фентезі. Якщо уважно придивитися, то в цих книжках немає обов’язкового для казок “позитивного героя”. Важко погодитися, що таким є сам Гаррі Поттер. Добра як такого, його “носіїв” у книжках практично нема. Всі герої Джоан Роулінг у тій чи іншій мірі уособлюють зло. Більше того, уособлення зла, прообраз диявола – Вольдеморт – в міру розгортання сюжету набирає сили. Цікава “казка” вимальовується, в якій нема позитивних героїв – чи не правда?

Казка про чародійство? Ні. Чародійства тут нема. Його місце займає чаклунство. Виявляється, що, керуючись методами, описаними Джоан Роулінг, можна будь-кому навчитися чаклунства і магії. І не лише навчитися, а й застосовувати ці досить-таки специфічні знання у повсякденному житті. Хоча, звичайно, далеко не все так просто, як у книжках, однак зразок, причому доступний, прийнятний, – перед вами, наші малі і не дуже малі читачі.

Навчайтеся – і практикуйте. Книжки письменниці можна назвати ігровим введенням у світ окультизму. Те, що такі вторгнення в категорично заборонену для непідготовлених душ (між іншим, слово “душа” Джоан Роулінг жодного разу не використовує, а слово “Бог” – всього один раз, у словосполуці “Різдво Господа”) зону не просто шкідливі, а й дуже небезпечні – про це не йдеться, як і про те, що може статися тоді, коли до рук дитини потрапить гостре лезо. Текст “Гаррі Поттера” буквально насичений посиланнями на окультні і магічні практики, письменниця використовує практично всі найбільш популярні окультні, магічні і езотеричні символи, щоб розчинити перед нетямущим читачем вікно до іншого світу. Світу, де діють інші закони, де добро і зло відносні, світу, в якому сили мають неземні виміри. Символіка, яку використовує Джоан Роулінг у “дитячій казці” – це далеко не дитяча символіка магії. Сторінки “Гаррі Поттера” кишать зміями, павуками, совами, феніксами, кішками, драконами, тут присутня відповідна атрибутика: лабіринт, філософський камінь, анаграми тощо. Між іншим, числове значення імені Harry Potter складає суму 11 – число, що, за висловом відомого мага Алістера Кроулі, “є числом Магії”, і яке в сучасній нумерології називається Числом Експресії. Нерідко люди цього числа відіграють у суспільстві роль пророка, провидця, чиї слова викликають значний резонанс. (Між іншим, герой Джоан Роулінг відкрив, що він чаклун, в одинадцятирічному віці – як і Алістер Кроулі). Те ж число складається, якщо провести нумерологічне згортання дати народження Гаррі.

В одному зі своїх інтерв’ю Джоан Роулінг зізналася, що спеціально досліджувала магічні ритуальні практики і що як мінімум третина описаних у “Гаррі Поттері” чаклунських прийомів грунтуються на реальній окультній практиці.

Один із героїв “Гаррі Поттера”, своєрідна антитеза юному магові – Вольдеморт, є втіленням зла у чистому вигляді. Джоан Роулінг наділяє його такою силою, що цей персонаж стає непереможним. Остаточно зло перемогти неможливо – вгвинчує в мізки юних читачів письменниця. Зло перманентно притаманне світові, з ним можна і треба боротися, але перемогти – неможливо. Вольдеморт завжди перемагає. І як квінтесенція цієї логіки – слова зомбованого професора Квирелла: “Добра і зла не існує, є лише сила, є лише влада і є ті, хто занадто слабкий, щоб прагнути її...”

Звучить як на сьогодні аж надто актуально, чи не правда? І чи не нагадує це вам чогось, до болю неймовірно знайомого? Цікаво, чи брався хтось досліджувати глибинний зв’язок семантики “Гаррі Поттера” з ідеями Пєтруші Верховенського з “Бєсов” Достоєвського, –цього літературного, нафантазованого уявою письменника предтечі цілком реальних і жахливих подій, які в двадцятому столітті драматизували історію людства?

А що, коли “дитяча казочка” матиме своє продовження, але вже матеріалізоване?.. Тим більше що можливості “юного мага” Гаррі Поттера є на порядок вищими, ніж у героя Достоєвського...

В одному зі своїх інтерв’ю Джоан Роулінг сказала, що продумувала свої книги протягом п’яти років. “Гаррі Поттер” був її “нав’язливою

ідеєю (підказаною, поза всякими сумнівами, “обслугою лівого плеча”), від якої вона змогла позбавитися, тільки перенісши її на папір. Письменниця побудувала складну систему образів, систему кількох ступенів захисту (дитяча казка, фентезі, літературний дайджест, поверхове моралізаторство, карикатура на феномени реального світу, – такі як бюрократія і політкоректність), і лише за всім цим ховається справжня – люциферична – глибина. Після “Гаррі Поттера” не лише діти, але й дорослі перестають сумніватися в тому, що магія і чаклунство можуть діяти насправді і що їх можна використовувати стосовно інших людей.

“Гаррі Поттер”, як це не дивно для когось звучить – не просто шкідливий. За нібито казковою фабулою цієї “дитячої казочки” ховаються небезпечні і страшні речі, тут казка тісно переплелася з реальністю: езотеричні символи оживають і приходять зі сторінок цих смертельно небезпечних книг у кожний дім.

Підготував М. Фещук (за матеріалами www.voskres.ru)